

بازشناسی قرآن

دکتر رشید

آیا محمد پیامبر خدا یک فرد حقوق بگیر و مادی و یا یک انسان معنوی بوده که بدون اجر و مزد و صرفاً بخاطر ابلاغ احکام الهی به انجام وظایف رسالت مبادرت کرده است؟

در این باره در قرآن آیات متضاد وجود دارد. در بعضی آیات خداوند صراحتاً به پیامبر دستور میدهد از مردم صدقه بپذیرد، ولی در بعضی آیات دیگر، خداوند به محمد توصیه میکند، به مردم بگوید او مزد رسالت نمیخواهد و تنها قصد دارد مردم را بباد خدا بیندازد. آیات زیر حاکی از این تضاد بارز است:

در آیه ۹۰ سوره انعام به شرح زیر خداوند به محمد دستور میدهد، به مردم بگوید او از آنها مزد و پاداشی توقع ندارد و برای اینکه مردم را بباد خدا متذکر سازد، برای بندگان به انجام وظایف رسالت می پردازد.

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ أَقْتَدَاءٌ. قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرًا لِيُنذِرَ الْغَافِلِينَ

«آنها (پیامبران) کسانی بودند که خداوند خود آنها را هدایت نمود، تو نیز از راه آنها پیروی و به مردم بگو من مزد رسالت از شما نمیخواهم، بجز آنکه هدفم آنست که اهل عالم بباد خدا متذکر شوند.»

آیه ۴۷ سوره سباء نیز به شرح زیر مفهومی مانند آیه مذکور دارد و خداوند ضمن آن به —
محمد دستور میدهد، به مردم بگوید از آنها مزد و پاداشی توقع ندارد.

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ...

«بگو آنچه من از شما مزد رسالت خواستم، آنهم برای شما باشد اجرو پاداش من فقط بر خداست...»

در آیه ۸۶ سوره ص نیز خداوند به شرح زبیره محمد دستور میدهد به امشش بگوید از آنها مزد رسالت نمیخواهد.

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ○

«بگو من مزد رسالت از شما نمیخواهم و من بدون برهان مقام وحی و رسالت بر خود نمی بندم.»^۱

اما علیرغم آیات مذکور در فوق، خداوند در آیات زیر نظرش را تغییر داده و بصراحت به محمد دستور میدهد از مردم صدقه قبول کند. بعلاوه بطوریکه در فصل پیش دیدیم خداوند با صدور آیات متعدد خمس، غنائم جنگی و انفال (کلیه اموالی که بدون رنج مردم حاصل میشود) همه را به محمد اختصاص میدهد.^۲

در آیه ۱۰۳ سوره توبه خداوند به شرح زبیره محمد دستور میدهد از مردم صدقه قبول کند.

خُذْ مِنْ أَصْوَابِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ○

«ای رسول تو از آنها صدقات را دریافت دار تا بدان صدقات نفوس آنها را پاک گردانی و آنها را به دعای خیر یاد کن که دعای تو در حق آنان موجب تسلی خاطر آنها شود و خدا داناست.»

۱- علاوه بر آیات مذکور، آیه ۱۰۴ سوره یوسف، آیه ۲۱ سوره یسین و آیات ۱۰۹ و ۱۲۷ سوره شعرا نیز حاکی است که محمد برای هدایت مردم به رسالت مبعوث شده و از آنها توقع مزد و پاداش ندارد.

۲- به صفحه‌های شماره ۱۹۳ تا ۱۹۷ و صفحه ۲۶۵ به بعد همین کتاب مراجعه فرمائید.

و در آیه ۱۲ سوره مجادله، خداوند به مسلمانان دستور میدهد، اگر با پیغمبر قصد مذاکره دارند، قبل از شروع مذاکره با محمد باید صدقه بدهند.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا دَلَيْسَ الرِّسُولَ فَكُنْ مَوَابِقِينَ يَكْفِي سَعْيَكُمْ صِدْقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَظْهَرُ قُلْ لَنْ تَجِدُوا يَأْنَ اللَّهَ سَعْفُورًا رَّحِيمًا ۝

«ای کسانی که ایمان آورده اید، زمانی که قصد مذاکره با پیغمبر دارید باید قبلاً صدقه بدهید که این صدقه برای شما بهتر است، اما اگر چیزی برای صدقه دادن نیابید، پس خداوند آمرزنده و مهربان است.»

درفش کاویانی

<https://derafsh-kavivani.com/>
<https://the-derafsh-kavivani.com/>

